

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/47/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5822200520
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5822200520.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: L. L., nar. X.X.XXXX a U. L., nar. X.XX.XXXX, obe bytom u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, deti rodičov: matka - L. F., nar. X.XX.XXXX, bytom L., H. XXX/X; a otec - C. L., nar. XX.X.XXXX, bytom T. - H., T. L. XXX/X, toho času ÚVTOS Trenčín, Nemocnica pre obvinených a odsúdených, o návrhu matky na zaplatenie zameškaného výživného, na základe odvolania matky proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 4P/13/2022-50 zo dňa 24. mája 2022,

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa návrhu matky na určenie výživného otca na maloletých L. a U. za obdobie od 28.9.2021 do 17.2.2022 z r u š u j e a konanie v tejto časti z a s t a v u j e .

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e vo výroku o zamietnutí návrhu matky na určenie výživného otca na maloletých L. a U. v časti týkajúcej sa obdobia od októbra 2017 do 27.9.2021.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh matky, ktorým „žiadala zaviazat“ otca zaplatiť zameškané výživné na maloleté deti „za obdobie od októbra 2017 do súčasnosti“. S poukazom na § 77 ods. 1 Zákona o rodine konštatoval, že matka neuviedla, čo jej bránilo v období, za ktoré žiadala priznať zameškané výživné, podať návrh na jeho určenie súdom. Doplnil, že ani z dôkazov (vrátane výsluchu matky) vykonaných v konaní tamojšieho súdu pod sp. zn. 12P/30/2021 nevyplývali žiadne skutočnosti, ktoré by matke objektívne znemožňovali skoršie podanie návrhu na určenie výživného.

2. Okresný súd nadväzne uzavrel, že neboli tvrdené a ani zistené také skutočnosti, ktoré by bolo možné hodnotiť ako dôvody hodné osobitného zreteľa, ktorých existencia je však nevyhnutná pre spätné priznanie výživného. Z daného titulu návrh matky (v celom rozsahu) zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

3. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie (na hranici úplnosti z hľadiska náležitostí tohto opravného prostriedku v zmysle § 363 CSP) matka maloletých detí. Namietala výlučne vyjadrenia otca (opísané v odôvodnení napadnutého rozsudku) o rozsahu plnenia vyživovacej povinnosti; predovšetkým rozsah jeho údajných platieb v hotovosti počas vychádzok. Uviedla, že otcom poskytnuté prostriedky nepokryli ani náklady na dopravu do F., kde ho chodila spolu so synmi navštevovať. Matka dodala, že v súčasnosti (od stanovenia výživného súdom) otec ani raz nezaplatil výživné.

4. V súvislosti s odvolaním, resp. vyjadrením k nemu kolízny opatrovník uviedol, že opakovane sa pokúšal kontaktovať matku, avšak neúspešne. Rozsudok okresného súdu navrhol potvrdiť.
5. Na predmetné vyjadrenie k (jej) odvolaniu už matka nereagovala.
6. Otec zostal v odvolacom konaní nečinný.

7. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) napadnutý rozsudok v časti týkajúcej sa obdobia od 28.9.2021 do 17.2.2022 zrušil a konanie zastavil podľa § 389 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 391 ods. 1 CSP a vo zvyšnej časti rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

8. Matka v súdnej veci podala návrh dňa 4.3.2022, ktorým „v súbehu právoplatnosti rozsudku o určenie výživného“ požadovala „určenie ušlého výživného za celé obdobie výkonu trestu (otca), t.j. od októbra 2017 po súčasnosť“. Z obsahu návrhu, ktoré hľadisko je v zmysle § 124 ods. 1 CSP určujúce, je zrejmé, že matka sa posudzovaným návrhom domáhala spätného určenia výživného za obdobie od októbra 2017 do právoplatnosti vyššie spomínaného rozsudku Okresného súdu Námestovo vo veci sp. zn. 12P/30/2021; t.j. do 17.2.2022.

9. Vo veci starostlivosti súdu o maloletých L. a U. bolo prvýkrát rozhodované v konaní pred Okresným súdom Námestovo sp. zn. 12P/30/2021 a dňa 20.1.2022 bola rozsudkom (právoplatným dňa 18.2.2022) schválená rodičovská dohoda. V jej rámci - okrem iného - sa otec zaviazal prispievať na výživu každého syna po 130 eur mesačne, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky odo dňa právoplatnosti rozsudku. Dotknutým rozhodnutím tak bola výslovne (a tým jednoznačne) upravená otázka vyživovacej povinnosti otca od právoplatnosti rozsudku (od 18.2.2022) do budúcnosti.

10. V danej spojitosti krajský súd uvádza, že súdna prax (dlhodobo) netrvá na tom, aby v rozsudkoch o výživnom na maloleté deti (odlišne ako vo veciach vyživovacej povinnosti na plnoleté osoby, eventuálne v sporových konaniach) bola striktnie používaná formulácia „súd návrh vo zvyšku zamietá“ vo vzťahu k tej časti návrhu, ktorá prevyšuje výslovne rozsudkom upravenú vyživovaciu povinnosť. To znamená, že pokiaľ je napríklad navrhované, aby bolo výživné na maloleté dieťa určené v sume 250 eur mesačne a súd ho určí len vo výške 200 eur mesačne, ohľadne zvyšnej časti (50 eur mesačne) nie je nevyhnutné výslovne uvádzať, že v tejto časti je návrh zamietnutý. Obdobne uvedené platí aj o časovom vymedzení trvania vyživovacej povinnosti. Ak je návrhom požadované určenie výživného napríklad od 1.10.2018 a súd výživné určí až od 1.1.2019, nie je nevyhnutné o časovom úseku od 1.10.2018 do 31.12.2018 výslovne konštatovať zamietnutie návrhu vo zvyšku.

11. Predmetné (všeobecnejšie) východiská krajský súd uvádza z toho titulu, že výroková časť rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 12P/30/2021 zo dňa 20.1.2022 neobsahuje žiadne konštatovanie týkajúce sa obdobia od podania návrhu matky v danej veci (od 28.9.2021) do momentu právoplatnosti rozsudku. Len pre úplnosť je namieste dodať, že vzhľadom na vzdanie sa odvolania všetkými účastníkmi predmetného konania dotknutý rozsudok neobsahuje odôvodnenie, a teda ani bližšie ozrejmienie záverov konajúceho súdu.

12. S poukazom na uzavretie dohody rodičmi (akceptovanej v plnej miere i kolíznym opatrovníkom), ktorá bola schválená okresným súdom, je potrebné prijať záver, že v konaní pod sp. zn. 12P/30/2021 okresný súd rozhodol aj o období od podania návrhu matkou (od 28.9.2021) do nadobudnutia právoplatnosti daného rozsudku; a to tak, že za dané obdobie výživné neurčil. To znamená, že v označenom konaní bolo rozhodnuté o návrhu na určenie výživného za obdobie od 28.9.2021 do budúcnosti.

13. Z konštatovaných časových údajov je zrejmé, že aktuálne posudzovaným návrhom sa matka opätovne domáhala určenia výživného aj za obdobie od 28.9.2021 do 17.2.2022, o ktorom už však bolo právoplatne rozhodnuté v konaní pod sp. zn. 12P/30/2021. Nadväzne v tejto časti je daná prekážka veci rozhodnutej (§ 230 CSP) a nemožno o nej konať znova. Ide svojím charakterom o neodstrániteľný nedostatok podmienok konania (§ 161 ods. 1, 2 CSP), z ktorého titulu musel byť rozsudok okresného súdu vo vzťahu k časti týkajúcej sa návrhu matky na určenie výživného otca za obdobie od 28.9.2021 do 17.2.2022 zrušený a konanie zastavené.

14. Podľa § 77 ods. 1 veta tretia Zákona o rodine je spätné priznanie výživného možné len vo vzťahu k maloletým deťom a najdlhšie na dobu troch rokov späť odo dňa začatia konania, avšak len vtedy ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Z podmienok pre spätné priznanie výživného definovaných označeným zákonným ustanovením bola v súdnej veci splnená iba podmienka, že ide o výživné na maloleté deti. Vzhľadom na podanie návrhu matkou až 4.3.2022 by do úvahy - ani teoreticky - neprichádzalo určenie výživného spätné za obdobie od októbra 2017 do 3.3.2019, keďže ide o časový úsek presahujúci zákonom prípustný rámec „najdlhšie na dobu troch rokov spätné odo dňa začatia konania“. Prioritne však v prejednávanej veci nie je splnená - svojím spôsobom rozhodujúca - podmienka existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa.

16. Okresný súd náležite poukázal (aj) na stanoviská právnej teórie (bod 9. odôvodnenia jeho rozsudku), v zmysle ktorých navrhovateľ (v danom prípade matka) musí preukázať dôvody hodné osobitného zreteľa. V súdnej veci matka nielenže nepreukázala existenciu takýchto dôvodov, ale ani len neuviedla žiadne jedinečné skutkové okolnosti, ktoré by bolo možné považovať za také, ktoré matke objektívne bránili uplatniť nárok na určenie výživného na maloletých synov skôr. Dokonca, aj pri zohľadnení osobitného charakteru konaní starostlivosti súdu o maloleté deti, v ktorých sa prejavuje výrazná ingerencia štátu/spoločnosti do dotknutých (nielen) právnych vzťahov, je nevyhnutné, aby aspoň základné rámcové informácie boli označené navrhovateľom. Matka v tomto smere bola úplne pasívna; čo platí tiež vo vzťahu k jej odvolaniu, ktorým vôbec nereaguje na zásadný záver okresného súdu o neexistencii dôvodov hodných osobitného zreteľa (z ktorého titulu musel byť jej návrh zamietnutý).

17. Krajský súd dodáva, že matka bezprostredne i v návrhu na začatie konania vo veci Okresného súdu Námestovo sp. zn. 12P/30/2021, v ktorom sa po prvýkrát upravovali práva a povinnosti rodičov k maloletým L. a U., výslovne uviedla, že „doteraz žiadosť nepodala“. Zhodne ako v súdnej veci, ani v označenom konaní matka nevymedzila akékoľvek dôvody, pre ktoré k podaniu návrhu (osobitne vo vzťahu k výživnému na maloleté deti) neprikrčila skôr. V tejto spojitosti je namieste poukázať aj na paradoxné správanie matky ako iniciátorky konania v posudzovanej veci, ktorá po podaní návrhu na priznanie spätného výživného prestala preberať zásielky a taktiež v odvolacom štádiu konania nekomunikovala ani s kolíznym opatrovníkom.

18. S poukazom na konštatované odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu matky v časti týkajúcej sa obdobia od októbra 2017 do 27.9.2021 potvrdil. Pre lepšie vysvetlenie v stručnosti ešte raz sumarizuje rozhodujúce závery:

- matka sa posudzovaným návrhom zo dňa 4.3.2022 domáhala výživného za obdobie od októbra 2017 do 17.2.2022;
- v období od októbra 2017 do 3.3.2019 nebolo možné návrhu vyhovieť, lebo ide o obdobie dlhšie ako 3 roky od podania návrhu;
- vo vzťahu k obdobiu od 4.3.2019 do 27.9.2021 neboli zistené (a matkou ani len rámcovo označené) dôvody hodné osobitného zreteľa;
- o období od 28.9.2021 do 17.2.2022 už bolo rozhodnuté vo veci pod sp. zn. 12P/30/2021.

19. V záujme komplexnosti krajský súd dodáva, že (tvrdené) neplnenia vyživovacej povinnosti, ktorá bola otcovi určená právoplatným rozhodnutím vo veci sp. zn. 12P/30/2021, je možné riešiť prostredníctvom inštitútov exekučného konania.

20. Procesnú situáciu, kedy odvolací súd čiastočne zruší napadnutý rozsudok a konanie v danej časti zastaví, t.j. sčasti modifikuje prvoinštančné rozhodnutie, je z hľadiska trov konania nutné analogicky vyhodnotiť ako „zmenu“ rozhodnutia okresného súdu. Následne odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP rozhodoval o nároku na náhradu trov celého (prvoinštančného i odvolacieho) konania. Vzhľadom na § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, keďže v súdnej veci nie sú dané (a účastníkmi ani len tvrdené) žiadne zákonné alebo konkrétne skutkové podmienky na iné rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania.

21. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.